



JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Forsvarsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 11. juli 2012
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Ole Terkelsen
Sagsnr.: 2012-0032-0228
Dok.: 447573

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 297 (Alm. del), som Forsvarsudvalget har stillet til justitsministeren den 21. maj 2012. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Gitte Lillelund Bech (V), Troels Lund Poulsen (V) og Karsten Lauritzen (V).

Morten Bødskov

/

Anne Berg Mansfeld-Giese

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 297 (Alm. del) fra Forsvarsudvalget:

”Er der dokumenter, der er afklassificerede i forbindelse med PET kommissionens rapport, men som ikke er afklassificerede i forbindelse med rapporten fra Centrer for koldkrigsforskning?”

Svar:

PET-kommissionen blev nedsat ved lov nr. 359 af 2. juni 1999 om undersøgelse af politiets efterretningsvirksomhed på det politiske område og af de aktiviteter, der var baggrunden for denne virksomhed. Det fremgår af lovens § 4, stk. 1, 2. pkt., at PET-kommissionens undersøgelse skulle tilrettelægges og gennemføres på en sådan måde, at forholdet til andre lande, hensynet til statens sikkerhed eller til tredjemand ikke skades.

Betydningen af bestemmelsen for formen for PET-kommissionens beretning, herunder hensynet til at beskytte forholdet til andre lande, statens sikkerhed og tredjemand, er omtalt i PET-kommissionens beretning, bind 1, kapitel 3, hvoraf der bl.a. fremgår følgende (side 46 ff.):

”Kommissionens undersøgelse skal efter PET-kommissionslovens § 4, stk. 1, 2. pkt. tilrettelægges og gennemføres på en sådan måde, at forholdet til andre lande, hensynet til statens sikkerhed eller til tredjemand ikke skades. I motiverne til § 4 er bl.a. anført:

”...

Kommissionen er imidlertid ikke frit stillet med hensyn til undersøgelsens tilrettelæggelse. Det fremgår således af bestemmelsens 2. pkt., at undersøgelsen skal tilrettelægges på en sådan måde, at forholdet til andre lande, hensynet til statens sikkerhed eller til tredjemand ikke skades.

De nævnte hensyn svarer til de hensyn, der er anført ovenfor i de almindelige bemærkninger under pkt. 3 som begrundelse for, at undersøgelsen som udgangspunkt må foregå for lukkede døre. Undersøgelsen skal således tilrettelægges og gennemføres på en sådan måde, at efterretningstjenestens aktuelle efterforskninger og fremtidige virkemuligheder, herunder i forhold til udenlandske samarbejdspartnere, samt hensynet til tredjemand (kilder, tidligere mistænkte m.v.) ikke skades.

Det forudsættes derfor, at undersøgelseskommissionen drøfter med PET, hvordan det kan sikres, at de nævnte interesser ikke skades. For at beskytte sådanne interesser må der tages særlige forholdsregler med hensyn til omgangen, herunder opbevaringen, af det materiale, der ind-

går i undersøgelsen, jf. § 5 og § 12, stk. 2. De nævnte hensyn må ligeledes iagttages i forbindelse med udformningen af den beretning, der efter § 20 skal offentliggøres af justitsministeren, bl.a. således at der i fornødent omfang foretages anonymisering, herunder af kilder og personer, der har været overvåget af efterretningstjenesten....”

I motiverne til § 20 er bl.a. anført følgende om spørgsmålet, jf. FT 1998-99, tillæg A, s. 1780:

”Indholdet og formen af beretningen afgøres af undersøgelseskommissionen. Selv om den tavshedspligt, der efter § 15 gælder for undersøgelseskommissionen, ikke er til hinder for, at der i beretningen medtages fortrolige oplysninger, er Kommissionen imidlertid ikke frit stillet i så henseende. Som det fremgår af § 4, skal undersøgelsen tilrettelægges og gennemføres på en sådan måde, at forholdet til andre lande, hensynet til statens sikkerhed eller til tredjemand ikke skades. Dette indebærer, at den endelige beretning skal udarbejdes således, at dens offentliggørelse ikke skader de nævnte interesser.”

Spørgsmål vedrørende det generelle hensyn til fremmede lande, statens sikkerhed og tredjemand har Kommissionen drøftet med PET og Justitsministeriet. Kommissionen har i den forbindelse anmodet om Justitsministeriets og PET's vurdering af en række spørgsmål, og Justitsministeriets og PET's vurderinger er indgået i Kommissionens overvejelser om beretningens udformning. Det har selvsagt været Kommissionen magtpåliggende, at offentliggørelsen af Kommissionens beretning ikke skader forholdet til andre lande, hensynet til statens sikkerhed eller til tredjemand. Disse hensyn kan tilsige en høj grad af hemmeligholdelse og anonymisering. Heroverfor står Kommissionens pligt til at redegøre for de forhold, der fremgår af kommissoriet, og Kommissionen kan, således som det anføres i de citerede lovmotiver, og skal formentlig i et ikke nærmere bestemt omfang, offentliggøre klassificeret materiale. Kommissionen har kun i nogen grad kunnet fastsætte generelle retningslinjer for sin praksis og har i høj grad været nødt til at afgøre spørgsmål, om hvad der kan offentliggøres, konkret.

Særlige problemstillinger opstår, når de behandlede spørgsmål involverer PET's forhold til udenlandske efterretningstjenester, med hvem PET havde et samarbejde. Det erkendes åbent, at der i dag pågår et samarbejde mellem PET og andre landes efterretningstjenester, og som det vil fremgå adskillige steder i nærværende beretning, var det også tilfældet i den for Kommissionen relevante periode. En omtale af, at et sådant samarbejde har fundet sted, kan ikke antages at påvirke forholdet til fremmede lande eller statens sikkerhed på en negativ måde. Derimod kan der være problemer forbundet med en nærmere omtale af hvilke efterretningstjenester, der har været tale

om, og om karakteren af samarbejdet. I det omfang, der udveksles klassificerede oplysninger mellem efterretningstjenester, sker dette normalt under en forudsætning om hemmeligholdelse.

Over for de efterretningsmæssige interesser i hemmeligholdelse står Kommissionens pligt til at undersøge og offentliggøre resultatet af sin undersøgelse, jf. PET-kommissionslovens §§ 20 og 3 smh. med § 4.

En afvejning af disse modstående hensyn – som undertiden har været vanskelig og givet anledning til indgående overvejelser – må efter Kommissionens opfattelse gøres konkret, men dog således, at Kommissionen af hensyn til PET's fortsatte samarbejde med udenlandske efterretningstjenester normalt vil være tilbageholdende med hensyn til at redegøre for detaljer i samarbejdet. I visse tilfælde i perioden til og med 1951 omtaler Kommissionen udenlandske efterretningstjenester ved navn, idet det efter Kommissionens opfattelse af fremstillingsmæssige grunde ikke var meningsfuldt at anonymisere disse, og fordi forholdene ligger langt tilbage i tiden. I perioden efter 1951 er henvisninger til udenlandske efterretningstjenester anonymiseret, undtagen visse tilfælde hvor det pågældende lands myndighed selv har oplyst om det beskrevne forhold, eller hvor forholdet er beskrevet i litteraturen.

Den omstændighed, at beretningen ikke nærmere angiver oplysninger om en udenlandsk samarbejdspartner for PET eller om samarbejdets karakter, kan således ikke tages som udtryk for, at Kommissionen ikke har været bekendt med disse oplysninger.”

Som det fremgår, var det udtrykkeligt forudsat i forarbejderne til PET-kommissionsloven, at PET-kommissionen selv skulle afgøre indholdet og formen for sin beretning. Politiets Efterretningstjeneste har således ikke taget stilling til, om bestemte dokumenter kunne afklassificeres i forbindelse med PET-kommissions beretning.

Vedrørende de regler, som regulerer Politiets Efterretningstjenestes afgørelser om afklassificering i forbindelse med rapporten fra Center for Koldkrigsforskning, henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 288 (Alm. del) fra Forsvarsudvalget.